

Dönem : 3

Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 128

Bursa Milletvekili Kasım Önadım'ın, Ticari işletme rehni kanun teklifi ve Ticaret ve Adalet komisyonları raporları (2/17)

15 . 11 . 1969

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ticari işletme rehni kanun teklifi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini rica ederim.

Saygılarımla,
Bursa Milletvekili
Kasım Önadım

TİCARİ İŞLETME KANUNU TEKLİFİ GEREKÇESİ

Genel olarak :

Türk hukukunda bir menkulün teminat olarak gösterilmesi, yani menkul üzerinde bir rehin hakkı tesis edilmek istenmesi halinde kaideten teslimi meşrut rehin hükümlerine göre menkulün borçlunun hasren zilyedliğini bertaraf edecek şekilde alacaklıya veya onun rızasıyla bir üçüncü şahsa devri lâzımdır.

Menkulün borçlunun elinde kalmasını sağlayan menkul ipoteği muayyen kanuni istisnalar dışında men edilmiştir. (MK. 853)

Medeni Kanunda başlıca kanuni istisna (M. K. 854.) maddesinde tanzim edilen hayvan rehnidir. Bu sicilli menkul rehni de henüz gerekli tüzük çıkarılmadığı için tatbik kabiliyetini haiz değildir.

Ancak, hemen belirtelim ki, zirai krediler bakımından menkullerin teslimi edilmeksizin teminat olarak gösterilmeleri çeşitli kanunlarla imkân dâhiline girmiştir. Ziraat aletleri, hayvanlar, zirai mahsuller borçlunun elinde kaldığı halde muayyen şartlarla alınan zirai kredinin karşılığını teşkil etmektedir.

Sanayici, tacir ve özellikle esnaf ve sanatkârlar için ise bu nevi özel kanunlar mevcut değildir. Tatbikatta en çok M. K. 777 maddesine istinadedilmeye çalışılmaktadır. Bu maddeye göre gayrimenkul rehni mütemmim cüzilere ve teferruata şamildir. Menkulün her hangi bir gayrimenkulün teferruatı olması halinde - mesele matbaa makinaları - gayrimenkul rehni tesisi suretiyle menkuller teslim edilmeksizin rehnedilmektedirler.

Ancak, menkulün bir gayrimenkulün teferruatı olmadığı pek çok hallerde - meselâ bir otobüs işletmesine ait otobüslerde olduğu gibi - kredi elde etmede büyük güçlüklerle karşılaşmaktadır. Sanayici ve tacirlerinin - çok defa ve özellikle esnaf ve sanatkârların - yerine göre bir gayrimenkulden fazla değer taşıyan menkullere sahip olmalarına rağmen çalışabilmeleri, faaliyette bulunabilmeleri için zaruri olan menkulleri kredi temini gayesiyle alacaklıya teslim etmeleri mümkün olmamaktadır.

Kanunun mahdut kredi kaynaklarına muhtaç durumda bulunan esnaf ve sanatkârlar açısından arz ettiği ehemmiyet aşikârdır. Ticari işletme rehni dolayısıyla esnaf ve sanatkârların daha geniş kredi kaynaklarından istifade etmeleri bu kanunla mümkün olabilecektir.

Münferit menkuller üzerinde teslim vukubulmaksızın rehin tesisi yerine ticari işletme rehninin tercih edilmesinden birçok faydalar istihsal edilecektir.

Her ticari işletme mutlaka ticaret ve küçük sanat siciline kaydedilecektir. İşletmenin kayıtlı olduğu sicilde belli olduğu cihetle sicilli menkul rehinde çok tenkide uğrayan, menkulün kayıtlı olduğu sicilin tesbit edilememesi şeklindeki mahzur burada mevcut değildir.

Bilhassa rehnin malikiyle kredi münasebetlerine geçen üçüncü şahısların işletmenin kayıtlı bulunduğu sicilli tetkik suretiyle kredi talebinde bulunanların mameleki durumunu kolayca tesbit etmeleri mümkün olacaktır. Bu suretle, menkulün borçlunun elinde kalması halinde rehninli alacaklıya diğer teminatsız alacaklılara nisbeten bir tercih hakkı tammmasının, hukukî muamelelerde bir emniyetsizlik yarattığı ileri sürülemiyecektir.

Ticari işletme rehnine dâhil menkuller bir liste halinde ticaret ve küçük sanat sicili memurluğunda bulunacaktır. Buna rağmen projeye işletme dâhil münferit menkuller üzerinde mülkiyet veya diğer aynı hak iktisabetmek isteyenlerin sicilli tetkik mükellefiyeti konulmuş, yani üçüncü şahısların Hüsnüniyeti korunmuştur. Aksinin kabulü menkullerle ilgili muamelelerde hukukî emniyeti ortadan kaldırılabilirdi. Buna mukabil ticari işletmeyi bütünüyle devralmak isteyen kimse için bir istisna getirilmiş, rehninli alacaklının işletme devredilse dahi takip hakkı kabul edilmiştir. Burada ticari işletme devrinin bir menkul devrinden çok farklı olduğu, ticari işletmeyi satınalmak isteyen kimsenin ilk önce ticaret sicilini tetkik etmesinde her hangi bir zorluk bulunmadığı düşünülmüştür.

Ticari işletme rehni ile beklenen diğer bir fayda da bu kanunun uzun müddet, memleketinizde kendisini hissettiren menkul ipotegi ihtiyacına cevap vermesidir. Önem ve zaruret derecesine göre her menkul için ayrı bir kanun vaz'edilmesi yerine çeşitli menkulleri ve bu arada hakları içine alan bir ticari işletme rehninin tatbik sahası çok daha geniş olacaktır.

Nühayet ticari işletme rehninin teslimi meşrut rehin hükümlerine bir istisna olduğu daima göz önünde bulundurulmalıdır. Teslimi meşrut rehin hükümlerinin sağladığı faydalar bu prensiplere getirilen istisnaların sınırlı olmasını zorunlu kılmaktadır. Ticari işletme rehni kanunu projesiyle esnaf ve sanatkârlardan itibaren ticari hayatın her kademesinde kredi temini imkânları kolaylaştırılmak istenmiştir.

Madde gerekçesi :

Madde 1. — Ticari işletme rehni suigeneris bir teminat müessesesi olarak vaz'edilmiştir. Ticari işletme bir bütün olarak ne bir menkul ne de bir gayrimenkuldür. Ticari işletmenin teminat olarak gösterilmesi rehnin ticaret veya esnaf ve küçük sanat siciline kaydedilmesine bağlıdır.

Madde 2. — Maddede tüzel kişiliği haiz kredi müesseselerinin alacakları için ticari işletme tesis olunabileceği kabul edilmiştir. Hakiki şahıslar kendileme ticari işletme üzerinde tacirlerle esnaf ve küçük sanatkârların sıkıntıya düştükleri zamanlarda teminat karşılığında çok yüksek faizli krediler açma imkânını elde edebilirler. Ve böylece ticari işletme rehni, tefeciliği teşvik edilmiş olacaktır. Fihakika hakiki şahısların ticari işletme rehni yoluyla birbirlerine kredi açabilmeleri hususunun faydalı olacağı kabul edilirse de bu hal tarzının mahsurları çok daha fazla olmaktadır. Esasen diğer bir hakiki şahıstan kredi almak isteyen tacir işletmesi karşılığında bir bankanın elde edeceği teminat mektubunu ibraz yoluyla aynı neticeye ulaşabilecektir.

Madde 3. — Ticari işletmenin başta unsurları Ticaret Kanununun 11 nci maddesinde zikredilmiştir. Ancak, ticari işletme geniş bir kavram olup bu maddede zikredilmeyen unsurları da ihtiva edecektir. Rehne dâhil olacak unsurları tahdidi olarak tesbit etmek gerek te reddütleri izale gerekse tarafların ve üçüncü şahısların menfaatlerini koruma bakımından zaruridir. Gayrimenkuller üzerinde müstakillen tapu sicilinde ipotek tesisi mümkün olduğundan burada istisnai bir hüküm getirmeye ihtiyaç duyulmamıştır. İşletmenin ayrı bir hükmi şahsiyeti olmadığından, alacak ve borçlar işletme sahibini izam edeceğinden bunların

da işletme rehni dışında mütalâası uygun görülmüştü. Esasen işletme sahibi alacakları üzerinde rehin tesis etmek istediği zaman bunu hiçbir güçlüğü uğramadan yapabilecek durumdadır.

İkinci fıkrada taraflara işletmenin bâzı unsurlarını rehni dışında bırakma imkânı tanınmıştır. Ancak, istenilen unsurların rehni dışında bırakılması - her hangi bir sınırlama konulmadığı takdirde - ticari işletme rehni suiistimaline yol açacaktır. Meselâ, bir ticari işletmenin sadece tek bir unsurunun sırf teslimi meşrut rehin hükümlerinden kaçmak için bu şekilde rehnedilmesi istenebilecektir.

Madde 4. — Ticari işletme rehni suiistimalleri önlemek gayesiyle rehin haddinin resmî şekilde yapılması öngörülmüştür. Ticaret veya esnaf ve küçük sanat sicillerinin her tarafta tam olarak teşekkül etmemiş olması dolayısıyla sicil memurlarının ticari işletme rehni akdini yapacak niteliğe sahip olmadıkları düşünülmüş ve akdin noterlerce re'sen yapılması öngörülmüştür. Akitte rehne dâhil unsurların ayrırt edici özellikleriyle birlikte bir liste halinde gösterilmeleri mecburi kılınmıştır.

Madde 5. — Noter tarafından tanzim edilen rehin akdinin işletmenin kayıtlı bulunduğu ticaret veya esnaf ve küçük sanat siciline kaydı şartıyla bir aynî hakka vücut vermesi öngörülmüştür.

Ancak, bu kaydın akdin tanzim tarihinden itibaren on gün içinde yapılması icabeder. On günlük müddet üçüncü şahısları korumak gayesiyle tasarıya konulmuştur. Bu suretle işletme sahibinin muvaza yoluyla noterde tanzim ettirdiği bir rehin akdini saklanması ve işlerinin bozulması halinde ticaret veya küçük esnaf siciline kayıtlı alacaklılarından mal kaçırılması ihtimali önlenmiş olmaktadır.

Ticari işletme sahibinin olduğu kadar, hakkını muhafaza etmek istiyen alacaklının da tescili için müracaat hakkı mevcuttur. Hukukumuzda bir bütün olarak ticari işletme devri kabul edilmiş olmakla beraber bu devir bir şekle tabi tutulmamıştır. Meselâ ticari işletme devrinin sicile kaydedilmesi halinde muteber olacağı şekilde bir hüküm mevcut değildir. Bu durumda sicil de malik görünen kimse işletmesini bir üçüncü şahısa sattığı halde bu değişikliğin bir müddet için de olsa sicilde gözükmemesi de mümkündür. Sicilde malik olarak görünen kimse ile bir rehin akdi yapan alacaklıyı korumak için üçüncü fıkra getirilmiştir. Gemi ipoteği içinde aynı mahsur mevcolduğundan Ticaret Kanununda benzer bir madde yer almaktadır. (T. K. 884) bir ticari işletmeyi devralan üçüncü kişiler, sonradan işletmenin bir rehinle takiyin edilmesini önlemek için devir keyfiyetini derhal sicile kaydettiler mecburiyetinde kalacaklardır.

Madde 6. — Gayrimenkul ipoteğinin tescilinde göz önünde tutulan hususlara bu madde de yer verilmiş tescil hare ve masraflarının hangi tarafa aidolacağını rehin sözleşmesinde belirtileceği ifade olunmuştur. Bu hare ve masrafların tescil talebinde bulunan taraftar peşinen tahsil olunacağı hükmü getirilmiştir.

Madde 7. — Rehni tescilinde tescilin şeklini taallük eden unsurlar bu maddede gösterilmiştir.

Madde 8. — Sicil memuru ticari işletme rehni bu maddede gösterilen sicillere işlemek üzere bildirecektir. Ticari işletme rehni ile (MK 77 nci maddesinde) hükme bağlanan gayrimenkul rehni arasındaki münasebetin tanzimi gayesiyle gayrimenkulün işletme sahibine aidolması halinde işletme rehni tapu kütüğüne kaydedilmesi esas kabul edilmiştir.

Madde 9. — Diğer rehin nevilerinde olduğu gibi burada da aynî işletme üzerinde birden fazla rehin tesisi mümkün kılınmıştır. Ancak, ticari işletme rehni istisnai durumu göz önünde tutularak gayrimenkul derece sistemi yerine, rehni tescili talebi anına göre bir sıra takibedilmiştir.

Madde 10. — Ticari işletmeyi bir bütün olarak devralanın hüsünüyet iddiası dinlenmeyecek ve rehni alacaklı devralan herkese karşı takip hakkına sahip olacaktır. Her ticari işletmenin

kayıtlı bulunduğu yer belli olduğundan bir ticari işletmeyi bütünüyle satılmak isteyen ilgililerde kayıtlı olan durumu tetkik etmesi kolaylıkla mümkün olacaktır. Gerek muamele emniyeti gerekse üçüncü şahısların korunması yönünden de bu hükmün bir mahsur doğurmayacağı düşünülmüştür. Buna mukabil işletmenin münferit unsurlarının temlik halinde üçüncü şahısların hüsnüniyeti korunmaktadır. Esasen her menkulü iktisabeden üçüncü şahsa, bu menkulün aynı hakla takyid edilip edilmediğini öğrenmek için bir sicili tetkik mükellefiyetinin yüklenmesine imkân yoktur.

Kaldı ki hangi sicilin tetkik edileceği de çok defa tesbit edilemeyecektir. Münferit bir unsurun temlik muteber sayılmış olmakla beraber henüz işletme sahibine ödenmemiş bedeli üzerinde alacaklının teminatı devam edecektir.

Rehne dâhil unsurlardan birisine üçüncü şahıslar tarafından verilen zarar dolayısıyla veya her hangi bir şekilde tahakkuk edecek tazminat ve ödenecek sigorta bedeli üzerinde de alacaklı lehine bir rehin hakkı tanınmıştır. Dördüncü fıkra ile üçüncü şahısların işletme sahiplerine tediyeleri önlemek istenmektedir.

Ticari işletme üzerinde tesis edilecek bir rehin işletme sahibinin normal faaliyetlerine mâni olmamalıdır. İşletme sahibi sattığı menkulün semeniyle veya hasara uğrayan menkulden elde ettiği tazminat yahut sigorta bedeli ile işletmeye yeni bir menkul satın alabilecektir. Bu durumda alacaklı bedel veya tazminat üzerinde bir rehin hakkına sahibolduğunu ileri süremeyecek yani rehin hakkı son bulacaktır. Aneak, 11 nci maddenin son fıkrasına göre yeni alınan menkuller de rehinin şumülüne girdiğinden alacaklının teminatında bir farklılık olmayacaktır. Bu maddenin son fıkrası işletme malikine bir hareket serbestisi tanımaktadır.

Madde 11. — Ticari işletme tesisindeki gaye, işletme sahibine işletmesinden istifadeye devam etmesini sağlamaktır. Aneak, işletme sahibinin işletmeyi veya münferit unsurlarını aynı bir teminatla takyid etmesi alacaklının teminatını ortadan kaldırabilecektir. Zira münferit unsurların devri halinde üçüncü şahısların hüsnüniyetli iktisapları himaye görmektedir. İşletmenin devri halinde ise rehlin alacaklının takip hakkı mevcutsa da yeni işletme sahibini kötü idaresiyle işletmenin değerinin düşmesi veya yeni malikin münferit unsurları elden çıkarmasıyla teminatın ortadan kalkması daima mümkündür.

Aynı şekilde işletmenin başka bir mahalle nakli de teminatın değerini düşürebilir. Bu yüzden bu gibi hallerde işletme sahibinin alacaklının muvafakatını alması şart koşulmuştur. Son fıkrada ise işletme sahibine müsaade almaksızın işletmesiyle ilgili bazı tasarruflarda bulunma imkânı tanınmıştır.

Meselâ işletmenin eskiyen, değiştirilmesi icabeden unsurları yerine yenilerinin alınması için, işletme sahibi bir müsaade talebinde bulunmayacaktır. Aneak, eskisinin yerini alan unsurlar otomatik olarak rehinin şumülüne girecektir.

Madde 12. — İşletme sahibi ayrıca işletmenin değerini muhafaza için gerekli ihtimamı gösterecektir. İşletme sahibinin bu mükellefiyetlerine riayet etmemesi halinde 12 nci ve 13 nci maddelerde alacaklıyı himaye gayesiyle birtakım tedbirler getirilmiş bulunmaktadır. Alacaklıyı himaye tedbirlerinden bir tanesi, işletmenin teminat değerinin düşmesi halinde işletme sahibinin ya bir ek teminat vermesi veya alacağın değer düşmesine tekabül edecek bir miktarını - alacak muaccel olmasa dâhi - ödemesidir.

Madde 13. — Teminat teşkil eden menkulün, borçlunun elinde bırakılması halinde alacaklıyı himaye tedbirlerinden en tesirlisi borçlu aleyhine icabında cezai takibat yapılabilmesidir. Buna göre, işletme sahibi alacaklının muvafakati almaksızın işletmesini veya işletmeye dâhil bir unsurunu temlik veya aynı bir hakla takyidederse ve bu yüzden de alacağını kısmen veya tamamen tahsil edemezse, şikâyet üzerine cezalandırılacaktır. İşletme sahibinin teminat teşkil eden unsuru tah-

rip veya imha etmesi halinde ise alacaklının ayrıca ızrar kastını da ispat etmesi icabedecektir. Maddede yer alan ceza miktarları, emniyeti suiüstimal halinde Ceza Kanununda öngörölmüş olan cezalardır.

Madde 14. — Ticaret Kanununda gemi ipoteği dolayısıyla tanzim edilmiş bulunan bu maddenin (Madde 910), Ticari İşletme Rehni Kanununa da alınması faydalı görölmüştür. Üçüncü şahısların işletmeye müteveccih zararlı olabilecek fiillerini men etmek yetkisi işletme sahibine aittir. Aynı yetki alacaklıya da tanınmak suretiyle gerekli himaye sağlanmak istenmiştir.

Madde 15. — Bu maddeyle getirilen özellik rehne dâhil her unsurun borcun tamamına karşılık teşkil etmesidir. Aksi takdirde işletmenin her unsurunun ne miktar borç için mesul olacağını tâyindeki güçlük daima bütün işletmeyi takip mecburiyeti doğuracaktır. Üçüncü fıkrada alacaklı ihtiyati haciz talebinde bulunmaya yetkili kılınmıştır. İera İflâs Kanununun 257 nci maddesinde rehinli alacaklılar için - ihtiyaç olmadığından - ihtiyati haciz kabul edilmemektedir. Oysa ki, ticari işletme rehniinde menkuller borçlunun elinde kalmaktadır. Bu durumda ise ihtiyati haciz talebinin ehemmiyeti ve zarureti kendiliğinden anlaşılmaktadır. Ayrıca ihtiyati hacizi tamamlama merasiminin rehniin paraya çevrilmesi yoluyla de olacağı fıkrada belirtilmiştir.

Madde 16. — Bir ticari işletmenin tamamının satışı hem çok müşkül, hem de masraflıdır. Bu yüzden alacaklının, ticari işletmenin tamamını veya alacağını karşılayabilecek bâzı unsurlarının satılmasını talebedebileceği kabul edilmiştir. Aneak, iera memuru talep ne şekilde olursa olsun tarafların menfaatlerini göz önünde tutarak nelerin satılacağını tâyin edecektir.

Madde 17. — Ticari işletme rehniinde işletmeye dâhil olan menkuller üzerinde de alacaklının himayesi bakımından iera memurunun menkulleri muhafaza da dâhil olmak üzere her türlü tedbirleri alması zaruri görölmüştür.

Madde 18. — Ticari işletme rehni mahiyeti itibariyle bir menkul ipoteği olmakla beraber rehne dâhil unsurlar menkuller ve diğer kabili devir haklardan meydana geldiğinden, İera İflâs Kanunu hükümlerininin tatbiki bakımından burada bir menkul rehni kabul etme zarureti vardır. İera İflâs Kanununun 23 ncu maddesinin ikinci fıkrasına göre menkul rehni tâbiri, teslimi mesut rehinleri, hayvan rehinlerini, hapis hakkını alacak sair haklar üzerindeki rehinleri ifade eder.

Madde 19. — Ticari işletmenin kaydının ticaret veya esnaf ve küçük sanat sicilinden terkini halinde işletmeye dâhil münferit unsurlar üzerindeki rehniin devam edip etmiyeceği hususunun sarih olarak kanunda yer alması icabetmektedir.

Ticari işletme rehniinin alacaklı bakımından bir teminat teşkil etmesi için ticari işletme kaydının sicilden terkiniinden sonra da münferit unsurlar üzerindeki rehni hakkının devam etmesi öngörölmüştür. Aneak, işletme ortadan kalktığına göre tesis edilen rehinle en kısa zamanda tasfiyesi yoluna gidilecektir. Bu husus rehinli alacağın tamamen muaccel olmasını ve rehniin paraya çevrilmesi için iki aylık bir müddet tanınmasıyla sağlanmıştır. Bu şekilde İera İflâs Kanunundaki ticareti terk eden tacirle ilgili 44 ncu maddeye paralellik temin edilmiştir.

Madde 20. — Medeni Kanundaki ipotek kaydının terkiniyle ilgili 798 nci maddedeki prensip ticari işletme rehniinin sona ermesi hali içinde aynen kabul edilmiştir.

İpotekli alacaklının kayıp bulunması veya borcunu almaktan imtina etmesi halinde borçlunun borcunu iera dairesine yatırarak rehni kaydının terkiniini talebetmesiyle ilgili İera İflâs Kanununun 153 ncu maddesinin ticari işletme rehniinde tatbik edileceği hususu yer almaktadır. Ticari işletme rehniinin çeşitli sicillere kaydı öngörölmüş olduğundan rehni kaydının terkini keyfiyetinin de aynı şekilde bu sicillere bildirilmesi son fıkra olarak düzenlenmiştir.

Gayrimenkul rehniyle ilgili diğer unumi hükümlerin bu kanunda tanzim edilmemiş olan hususlarda ticari işletmenin mahiyetine uygun oldukları nisbette tatbik edilmesi öngörölmüştür.

Madde 22. — Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren hazırlanacak tüzikle rehni ticaret ve ya esnaf ve küçük sanat siciline tescilli ve sicil memurluğuna yapılacak işlemler gösterilecektir.

Madde 23. — Kanun uygulanmasından çıkacak anlaşmazlıkların halli Ticaret Mahkemelerinin görevine alınmış ve bu suretle görev yüzünden çıkacak ihtilâfların önlenilmesi sağlanılmıştır.

Madde 24 - 25. — Yürürlük maddeleri olup bu maddelere göre bu kanun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girecektir.

Ticaret Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Ticaret Komisyonu
Esas No. 2/17
Karar No. : 10

26 . 2 . 1970

Yüksek Başkanlığa

Bursa Milletvekili Kasım Önadm'ın, Ticari işletme rehni kanunu teklifi ilgili Ticaret, Adalet ve Maliye bakanlıkları temsilcilerinin de iştirakiyle Komisyonumuzda tetkik ve müzakere olundu.

Memleketimizde boşluğu hissedilen ticari işletme rehni, mevzuatımızda yer almadığından, kredi hareketinin ihtiyaca uygun tarzda işlemlerini temin edecek bu kanun teklifi tümü üzerinde cereyan eden uzun müzakerelerden sonra prensibolarak kabul edilerek maddelerin tetkikine geçilmiştir.

Teklifin 1 ne maddesinin 1 ne satırındaki (Ticaret veya Esnaf ve Küçük Sanat Sicili) ibaresindeki (Küçük) kelimesi anlamsız bulunduğundan metinden çıkarılmış ve yapılan bu değişiklikle madde kabul edilmiştir.

Teklifin ticari işletme rehni tarafı matlabı altındaki 2 ne maddesinde kredili satış yapan müesseselerin durumu belirtilmediğinden madde «ticari işletme rehni sözleşmesi, tüzel kişiliği haiz ve sermaye şirketi olarak kurulmuş kredi müesseseleri, kredili satış yapan tüzel kişiliği haiz müesseseler ve kooperatifler ile ticari işletmenin maliki bulunan gerçek ve tüzel kişiler arasında yapılır.

Aneak, kredili satış yapan müesseselerin rehin hakkı münhasıran vâdeli satış yapmış olduğu 3 ne maddenin (b) fıkrasında zikredilen hususat üzerinde tesis edilir.» şeklinde yeniden tedvin edilerek kabul olunmuştur.

Teklifin 3 ne maddesi Komisyonumuzca uygun mütalâa olunarak aynen kabul edilmiştir.

Teklifin rehin sözleşmesinin tanzimi matlabı altındaki 4 ne maddesinin ikinci satırındaki (re'sen) kelimesi lüzumsuz bulunduğundan çıkarılmış, üçüncü satırdaki (listesinde) kelimesi sehven yazıldığından «listesi de» şeklinde düzeltilmiş ve yapılan bu değişiklikle madde kabul edilmiştir.

Teklifin, rehin hakkının doğumu matlabı altındaki 5 ne maddesinin birinci satırındaki (işletme sahibinin) ibaresinden sonra «kredi müessesesi sahibinin» ibaresinin eklenmesi zaruri görülmüş böylece maddeye vuzuh verilmiştir. İkinci fıkra lüzumsuz görüldüğünden madde metninden çıkarılmış, «Sözleşmenin yapıldığı tarihten itibaren 10 gün zarfında tescil talebedilir ve ilgili sicil memurluğuna bu işlem yerine getirilir.» fıkrası yerine ikame olunmuştur.

Dördüncü fıkrada (kimsenin) kelimesi çıkarılmış, kanun teklifinin 6 ne maddesinin birinci cümlesi 5 ne maddeye son fıkra olarak ilâve edilmiş ve yapılan bu değişikliklerle madde kabul edilmiştir.

Kanun teklifinin 7 ne maddesi, 6 ne madde teklif metninden çıkarıldığından, 6 ne madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Teklifin, rehin diğer sicillere bildirilmesi matlahı altındaki 8 nei maddesinin beşinci satırındaki (markalar) kelimesinden önceki (ve) bağlan edâtı gereksiz görüldüğünden çıkarılmış ve bu değişiklikle madde kabul edilmiştir.

Teklifin 9 neu maddesi 8 nei madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Teklifin, rehin hakkının üçüncü şahıslara karşı ileri sürülmesi matlahı altındaki 10 neu maddesinin esasında değişiklik yapmadan kanun tekniğine uygun olarak redakte edilmiş ve yapılan bu değişiklikle 9 neu madde olarak kabul edilmiştir.

Teklifin 11 nei maddesinin son satırındaki (Esnaf ve Küçük Sanat) ibaresindeki (küçük) kelimesi çıkarılmış ve bu değişiklikle 10 neu madde olarak kabul edilmiştir.

Teklifin 12 nei maddesi 11 nei madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Teklifin 13 neu maddesi 12 nei madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Teklifin 14 neu maddesi 13 neu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Teklifin 15 nei maddesi 14 neu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Teklifin, paraya çevirmenin şümulü matlahı altındaki 16 nei maddenin sonuna «Her halûkârda rehinle temin edilen alacağın bâkiyesinin karşılanması meşruttur.» ibaresi son fıkra olarak eklenmiş ve yapılan bu ilâveyle madde 15 nei madde olarak kabul edilmiştir.

Teklifin 17 nei maddesi 16 nei madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Teklifin 18 nei maddesi 17 nei madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Teklifin 19 neu maddesinin birinci ve ikinci fıkralarındaki (esnaf ve küçük sanat) ibarelerindeki (küçük) kelimesi çıkarılmış ve bu şekliyle 18 nei madde olarak kabul edilmiştir.

Teklifin 20 nei maddesinin birinci fıkrasındaki (esnaf ve küçük sanat) ibaresindeki (küçük) kelimesi çıkarılmış ve bu madde bu şekliyle 19 neu madde olarak kabul edilmiştir.

Teklifin 21 nei maddesi 20 nei madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Teklifin 22 nei maddesinde Tüzüğü hazırlamakla görevli makam belirtilmediğinden, ilgili Adalet ve Ticaret bakanlıklarına bu görev verilmiş ve madde bu ilâveyle 21 nei madde olarak kabul edilmiştir.

Teklifin 23 neu maddesini açıklığa kavuşturmak için (ticari sicil bulduğu mahallin) ibaresi metne eklenmiş ve madde bu değişiklikle 22 nei madde olarak kabul edilmiştir.

Teklifin yürürlük maddesi olan 24 neu maddeye, Tüzüğün hazırlanmasına imkân verebilmek için (6 ay) lık bir süre konulmuş ve madde bu değişiklikle 23 neu madde olarak kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Adalet Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Balıkesir
İbrahim Aytaç

Sözcü
Bursa
Kasım Önadm

Kâtip
Sakarya
Yaşar Bir

Balıkesir
M. Nurettin Sandıkçoğlu

Erzurum
Fethullah Taşkesenlioğlu

İstanbul
M. Kâzım Özeke

Maraş
İbrahim Doğan

Samsun
Doğan Kitaplı

Adalet Komisyonu Raporu

Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No. 2/17
Karar No: 35

20 . 4 . 1970

Yüksek Başkanlığa

Bursa Milletvekili Kasım Önadım'ın «Ticari İşletme Rehni kanunu teklifi» ve Ticaret Komisyonu raporu, Başkanlığınızca Komisyonumuza tevdi edilmiş olup, Adalet ve Ticaret Bakanlığı temsilcileri de hazır bulunduğu halde Komisyonumuzca tetkik edilip müzakere olundu.

Kanun teklifi ve gerekçesi Komisyonumuzca da uygun mütalâa edilmiş, müzakerelere Ticaret Komisyonunca hazırlanan metnin esas alınması kararlaştırılmıştır.

Türk Medeni Kanununun 853 ncu maddesine istisna teşkil eden bu kanun teklifi memleketimizin ticari çevrelerinde mevcut bir ihtiyacı karşılayacağı anlaşılmıştır.

Teklifin 1 nci ve 2 nci maddeleri Ticaret Komisyonunca yapılan değişikliklerle kabul edilmiştir.

Genel gerekçede açıklandığı üzere, teklifin gayesi, ticari işletmelerin menkul hükmünde bulunan ticari işletmesini rehnetmek suretiyle kredi ihtiyaçlarını temin etmek olduğuna göre, bu teklif hükümleri dairesinde kredi temin edilmesi için başkaca teminat aranmaması kanunun sevk gayesine uygun düşeceğinden, teklifin 3 ncu maddesine bu maksada uygun olarak «Bu kanun hükümlerine göre verilecek krediler için kefalet veya gayrimenkul rehni gibi başkaca teminat istenmez» şeklinde bir fıkranın ilâvesinde zaruret görülmüştür.

Teklif gerekçesinin 3 ncu paragrafında bahsi geçen Hayvan Rehni Tüzüğü'nün 1964 yılında çıkarılarak yürürlüğe girdiği Hükümet temsilcisinin beyaniyle anlaşılmış ve bu hususun rapora derci uygun görülmüştür.

Teklifin diğer maddelerinin Ticaret Komisyonunun kabul ettiği şekliyle kabulüne Komisyonumuzca ittifaken karar verilmiştir.

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere işbu rapor Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Adalet Komisyonu Başkanı	Sözcü		
İstanbul	İçel	Çorum	Kastamonu
<i>İ. Hakkı Tekinel</i>	<i>Mazhar Arıkan</i>	<i>A. Naki Ulusoy</i>	<i>Mehmet Seydibeyoğlu</i>
Malatya	Niğde	Ordu	Sivas
<i>Hakkı Gökçe</i>	<i>Mevlüt Ocakçıoğlu</i>	<i>Orhan Vural</i>	<i>Vahit Bozatlı</i>
	Sivas		
	<i>Ahmet Durakoğlu</i>		

BURSA MİLLETVEKİLİ KASIM ÖNADIM'IN TEKLİFİ

Ticari İşletme Rehni kanun teklifi

Kanunun kapsamı

MADDE 1. — Ticaret veya esnaf ve küçük sanat sicilinde kayıtlı bir ticari işletme üzerinde rehin bu kanunda yazılı hükümler dairesinde tesis edilir.

Ticari işletme rehninde taraflar

MADDE 2. — Ticari işletme rehni sözleşmesi, tüzel kişiliği haiz kredi müesseseleri ile ticari işletmenin maliki bulunan gerçek ve tüzel kişiler arasında yapılır.

Rehnin muhteva ve kapsamı

MADDE 3. — Ticari işletme rehni aşağıdaki unsurları kapsar.

a) Ticaret unvanı ve işletme adı,
b) Rehnin tescili anında mevcut ve işletmenin faaliyetine tahsis edilmiş olan makina, araç, alet ve diğer her türlü menkul işletme tesisatı,

c) İhtira beratları, markalar, modeller, resimler ve lisanslar gibi sımai haklar,

Taraflar ticaret unvanı, işletme adı ve menkul işletme tesisatı dışında kalan unsurlardan bir veya birkaçını rehnin şumulü dışında bırakabilirler.

Gemi ipotegi hakkındaki hükümler saklıdır.

Rehin sözleşmesinin tanzimi

MADDE 4. — Rehin sözleşmesi, ticari işletmenin kayıtlı bulunduğu sicil çevresindeki bir noter tarafından re'sen tanzim edilir. Sözleşmede, rehne dair unsurların tam listesinde ayırdedilmelerini mümkün kılacak özellikleri ile birlikte yer alır.

TİCARET KOMİSYONU DEĞİŞTİRİŞİ

Ticari İşletme Rehni kanun teklifi

Kanun kapsamı

MADDE 1. — Ticaret veya esnaf ve sanat sicilinde kayıtlı bir ticari işletme üzerinde rehin hakkı bu kanunda yazılı hükümler dairesinde tesis edilir.

Ticari işletme rehninde taraflar

MADDE 2. — Ticari işletme rehni sözleşmesi, tüzel kişiliği haiz ve sermaye şirketi olarak kurulmuş kredi müesseseleri, kredili satış yapan tüzel kişiliği haiz müesseseler ve kooperatifler ile ticari işletmenin maliki bulunan gerçek ve tüzel kişiler arasında yapılır.

Ancak, krediler satış yapan müesseselerin rehin hakkı munhasıran vâdeli satış yapmış olduğu 3 nci maddenin (b) fıkrasında zikredilen hususat üzerinde tesis edilir.

Rehnin muhteva ve kapsamı

MADDE 3. — Teklifin 3 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Rehin sözleşmesinin tanzimi

MADDE 4. — Rehin sözleşmesi, ticari işletmenin kayıtlı bulunduğu sicil çevresindeki bir noter tarafından tanzim edilir. Sözleşmede, rehne dair unsurların tam listesi de ayırdedilmelerini mümkün kılacak özellikleri ile birlikte yer alır.

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Ticari İşletme Rehni kanun teklifi

Kanun kapsamı

MADDE 1. — Ticaret Komisyonu metninin 1 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Ticari işletme rehninde taraflar

MADDE 2. — Ticaret Komisyonu metninin 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Rehnin muhteva ve kapsamı

MADDE 3. — Ticari işletme rehni aşağıdaki unsurları kapsar:

- a) Ticaret unvanı ve işletme adı,
- b) Rehnin tescili anında mevcut ve işletmenin faaliyetine tahsis edilmiş olan makina, araç, alet ve diğer her türlü menkul işletme tesisatı,
- c) İhtira beratları, markalar, modeller, resimler ve lisanslar gibi sınai haklar,

Taraflar ticaret unvanı, işletme adı ve menkul işletme tesisatı dışında kalan unsurlardan bir veya birkaçını rehnin şümulü dışında bırakabilirler.

Gemi ipoteği hakkındaki hükümler saklıdır.

Bu kanun hükümlerine göre verilecek krediler için kefalet veya gayrimenkul rehni gibi başkaca teminat istenmez.

Rehin sözleşmesinin tanzimi

MADDE 4. — Ticaret Komisyonu metninin 4 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Teklif

Rehin hakkının doğumu

MADDE 5. — Rehin hakkı ticari işletme sahibinin veya alacaklıının yazılı talebi üzerine ticari işletmenin kayıtlı bulunduğu ticaret veya esnaf ve küçük sanat siciline tescil ile doğar.

Sözleşmenin yapıldığı tarihten itibaren 10 gün zarfında tescil talebedilmediği veya talebedilip te bu sürenin bitimi tarihinden itibaren 3 gün içerisinde tescil yapılmadığı takdirde sözleşme hükümsüz kahr.

Ticari işletmeye dâhil unsurlardan bir kısmı üzerinde rehinin tasarruf hakkı bulunmaması halinde Medeni Kanununun 853 nci maddesinin buna dair hükmü uygulanır.

Ticaret veya esnaf ve küçük sanat sicilindeki kayda istinadederek hüsnüniyetle rehin hakkı iktisabeden kimsenin bu iktisabı muteberdir.

Harc ve masraflar

MADDE 6. — Tescil harc ve masraflarının hangi tarafa aidolacağı rehin sözleşmesinde belirtilir. Bu harc ve masraflar tescil talebinde bulunan taraftan peşinen tahsil olunur.

Tescilin şekli

MADDE 7. — Rehinin tescilinde, alacaklıının ticaret unvanı, açık adresi ve ikâmetgâhı alacağın Türk lirası olarak miktarı, alacağın miktarı muayyen değilse ticari işletmenin ne miktar için teminat teşkil edeceği, alacak faizli ise faiz nisbeti kaydolunur.

Rehinin diğer sicillere bildirilmesi

MADDE 8. — Tescili mütaakıp ticaret veya esnaf ve küçük sanat sicili memurunun derhal yapacağı bildiri üzerine, bu kanuna istinaden tesis edilen rehin, ticari işletmenin üzerinde faaliyet gösterdiği gayrimenkul işletme sahibine ait ise bu gayrimenkulün tapu kütüğündeki sayfasının beyanlar hanesine ve markalar, lisanslar ve iktira beratları gibi sımai haklar için Sanayi Bakanlığınca tutulan sicile, maden siciline, motorlu araçlar için nakil vasıtaları siciline, ticari işletme rehni veren müessesenin varsa şubelerinin bulunduğu yer sicillerine derhal kaydedilir.

Birden fazla rehin tesisi

MADDE 9. — Aynı ticari işletme üzerinde birden fazla rehin tesis edilebilir. Alacaklıların hakları rehinin tescili sırasına göre tâyin edilir.

Ticaret Komisyonunun Değiştirişi

Rehin hakkının doğumu

MADDE 5. — Rehin hakkı ticari işletme sahibinin veya kredi müessesesi sahibinin veya alacaklının yazılı talebi üzerine ticari işletmenin kayıtlı bulunduğu Ticaret veya Esnaf ve Sanat Siciline tescil ile doğar.

Sözleşmenin yapıldığı tarihten itibaren 10 gün zarfında tescil talebedilir ve ilgili sicil memurluğunca bu işlem yerine getirilir.

Ticari işletmeye dâhil unsurlardan bir kısmı üzerinde rehinin tasarruf hakkı bulunmaması halinde Medeni Kanununun 853 neü maddesinin buna dair hükmü uygulanır.

Ticaret veya Esnaf ve Sanat Sicilindeki kayda istinadederek rehin hakkı iktisabedenin bu iktisabı muteberdir.

Tescil hare ve masraflarının hangi tarafa aidolacağı rehin sözleşmesinde belirtilir.

Tescilin şekli

MADDE 6. — Teklifin 7 neı maddesi 6 neı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Rehinin diğer sicillere bildirilmesi

MADDE 7. — Tescili mütaakıp Ticaret veya Esnaf ve Sanat Sicili memurunun derhal yapacağı bildiri üzerine, bu kamuna istinaden tesis edilen rehin, ticari işletmenin üzerinde faaliyet gösterdiği gayrimenkul işletme sahibine ait ise bu gayrimenkulün tapu kütüğündeki sayfasındaki beyanlar hanesine markalar, lisanslar ve ihtira beratları gibi snai haklar için Sanayi Bakanlığınca tutulan sicile, maden siciline, motorlu araçlar için nakil vasıtaları siciline, ticari işletme rehni veren müessesenin varsa şubelerinin bulunduğu yer sicillerine derhal kaydedilir.

Birden fazla rehin tesisi

MADDE 8. — Teklifin 9 neı maddesi 8 neı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Adalet Komisyonunun Değiştirişi

Rehin hakkının doğumu

MADDE 5. — Ticaret Komisyonu metninin 5 neı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tescilin şekli

MADDE 6. — Teklifin 7 neı maddesi 6 neı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Rehinin diğer sicillere bildirilmesi

MADDE 7. — Ticaret Komisyonu metninin 7 neı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Birden fazla rehin tesisi

MADDE 8. — Teklifin 9 neı maddesi 8 neı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Teklif

Rehin hakkının üçüncü şahıslara karşı ileri sürülmesi

MADDE 10. — Alacaklının bu kanundan doğan rehin hakkı, ticari işletmeyi devralan herkese karşı ileri sürülebilir.

Şu kadarki, rehinden haberdar olmaksızın sicil bölgesi dışında ticari işletmenin münferit unsurları üzerinde mülkiyet veya diğer aynı bir hakkı iktisabeden hüsnüniyet sahibi üçüncü şahsın hakları mahfuzdur. Ticari işletme sahibinin bu iktisap dolayısıyla bir talep hakkı varsa bu talep hakkı üzerinde alacaklının rehin hakkı devam eder.

Ticari işletmenin bu kanuna göre rehnedilen unsurlarının tamamı veya bir kısmı için tazminat veya sigorta bedeli ödenmesi icabettiği takdirde, tazminat veya bedel üzerinde de alacaklı rehin hakkına sahibolur.

İkinci ve üçüncü fıkrada yazılı hallerde, üçüncü şahıs kendisine yapılan ihbara rağmen işletme sahibine tediye de bulunursa alacaklının bundan doğan zararını tazmin ile yükümlü olur.

Ticari işletme sahibinin, alacaklının muvafakatını almak şartıyla işletmenin münferit bir unsurunun devri veya üzerinde bir aynı hak tesisi dolayısıyla alacaklı olduğu meblâğ veya kendisine verilecek tazminat yahut sigorta bedeli ile, işletmeden çıkan unsur yerine yenisini alma veya eski durumu iade etme hakkı saklıdır.

Ticari işletme sahibinin tasarruf yetkisi

MADDE 11. — Ticari işletme sahibi, işletmenin normal faaliyette bulunabilmesi için gerekli her türlü muameleleri yapmak yetkisini haizdir.

Buna mukabil ticari işletme sahibi, ticari işletmeyi veya rehne dâhil münferit unsurları devretmek, bir aynı hakla takyid etmek, başka bir mahalle nakletmek veya başkaları ile değiştirmek için alacaklının muvafakatını almak zorundadır.

İşletme rehnine dâhil münferit unsurların alacaklının muvafakatı ile başkalarıyla değiştirilmesi hallerinde meydana gelen değişikliklerin, taraflara, dördüncü madde hükümlerine göre düzenlenmiş olan listeye noter marifetiyle işlettilmesi şarttır.

İşletmeye ithal edilen yeni unsurların rehmin kapsama dâhil olması için bu unsurların listeye alınması ve ayrıca ticaret veya esnaf ve küçük sanat siciline tescili lâzımdır.

Ticaret Komisyonunun Değiştirişi

MADDE 9. — Alacaklının bu kanundan doğan rehin hakkı, ticari işletmeyi devralan herkese karşı ileri sürülebilir.

şu kadar ki, rehinden haberdar olmaksızın ticari işletmenin sicil bölgesi dışındaki münferit unsurları üzerinde mülkiyet veya diğer aynî bir hakkı iktisabeden hüsnüniyet sahibi üçüncü şahsın hakları mahfuzdur. Ticari işletme sahibinin bu iktisap dolayısıyla bir talep hakkı varsa bu talep hakkı üzerinde alacaklının rehin hakkı devam eder.

Ticari işletmenin bu kanuna göre rehmedilen unsurlarının tamamı veya bir kısmı için tazminat veya sigorta bedeli ödenmesi icabettiği takdirde, tazminat veya bedel üzerinde de alacaklı rehin hakkına sahibolur.

İkinci ve üçüncü fıkrada yazılı hallerde, üçüncü şahıs kendisine yapılan ihbara rağmen işletme sahibine tediye bulunursa alacaklının bundan doğan zararını tazmin ile yükümlü olur.

Ticari işletme sahibinin, alacaklının muvafakatini almak şartıyla işletmenin münferit bir unsurunun devri veya üzerinde bir aynî hak tesisi dolayısıyla alacaklı olduğu meblâğ veya kendisine verilecek tazminat yahut sigorta bedeli ile, işletmeden çıkan unsur yerine yenisini alma veya eski durumu idame etme hakkı saklıdır.

Ticari işletme sahibinin tasarruf yetkisi

MADDE 10. — Ticari işletme sahibi, işletmenin normal faaliyette bulunabilmesi için gerekli her türlü muameleleri yapmak yetkisini haizdir.

Buna mukabil ticari işletme sahibi, ticari işletmeyi veya rehne dâhil münferit unsurları devretmek, bir aynî hakla takyid etmek, başka bir mahalle nakletmek veya başkaları ile değiştirmek için alacaklının muvafakatini almak zorundadır.

işletme rehmine dâhil münferit unsurların alacaklının muvafakati ile başkalarıyla değiştirilmesi hallerinde meydana gelen değişikliklerin, taraflarca dördüncü madde hükümlerine göre düzen-

Ticaret Komisyonunun Değiştirişi

Rehin hakkının üçüncü şahıslara karşı ileri sürülmesi

MADDE 9. — Ticaret Komisyonu metninin 9 neu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Ticari işletme sahibinin tasarruf yetkisi

MADDE 10. — Ticaret Komisyonu metninin 10 neu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Ticari işletmenin merhun değerinin muhafazası

MADDE 12. — Ticari işletme sahibi işletmenin merhun değerini muhafaza için gerekli ihtimamı göstermediği veya kanunen öngörülen hallerde alacaklının muvafakatını almadığı ve bu yüzden alacaklının zararına ticari işletmenin merhun değeri düştüğü takdirde hâkim tarafından kendisine verilecek mühlet içinde ek teminat vermez veya evvelki hali iade etmez ise, talep üzerine alacaklıya teminat noksanına tekabül edecek bir miktarın ödenmesine hükümlenir.

Ticari işletme sahibinin cezalandırılması ve tazminata mahkûm edilmesi

MADDE 13. — Ticari işletme sahibi işletmesini veya rehne dâhil münferit unsurları alacaklının muvafakatı olmaksızın başkaları ile değiştirir veya temlik, aynı bir hakla takyit veya alacaklıyı ızzar kaydiyle tahrip veya imha ederse bu yüzden alacağını tamamen veya kısmen tahsil edemiyen alacaklının şikâyeti üzerine iki aydan beş seneye kadar hapis ve ikiyüzlü lîradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası ile cezalandırılır.

Ayrıca, talep üzerine hâkim ticari işletme sahibini, kusurunun ağırlığını göz önünde tutarak rehnele temin edilen alacak miktarına kadar munzam bir tazminata da mahkûm eder.

Üçüncü şahsın müdahalesinin men'i

MADDE 14. — Ticari işletmeye veya rehne dâhil unsurlarına, rehne sağladığı teminatı tehlikeye düşürecek surette üçüncü şahıslar tarafından vukubulacak fiillerin menini alacaklı dâva edebilir.

Rehne paraya çevrilmesi

MADDE 15. — Borçlu borcunu ödemediği takdirde alacaklıya ticari işletmeyi veya münferit bir unsurunu temellük etmek hakkını veren her türlü mukavele hükümsüzdür.

Borçlu borcunu vâdesinde ödemezse, alacaklı merhunun satış bedelinden alacağını istifa eder. İşletme rehne dâhil her unsur borcun tamamına karşılık teşkil eder.

Alacaklı, alacağını temin için umumi hükümler dairesinde ticari işletmenin veya münferit unsurlarının ihtiyaten haczettirilmesini isteyebilir. Bu takdirde, ihtiyati haczi tamamlama merasimi rehne paraya çevrilmesi yoluyla olur.

Paraya çevirmenin şümulü

MADDE 16. — Alacaklı, merhunun paraya çevrilmesini talebedebilir.

Ancak satılacak unsurları ve satışın şümulünü, alacaklının ve ticari işletme sahibinin muhik menfaatlerini nazarı itibara alarak icra memuru tâyin eder.

Ticaret Komisyonunun Değiştirişi

lenmiş olan listeye noter marifetiyle işlettirilmesi şarttır.

İşletmeye ithal edilen yeni unsurların rehin kapsamına dâhil olması için bu unsurların listeye alınması ve ayrıca Ticaret veya Esnaf ve Sanat Siciline tescili lâzımdır.

Ticari işletmenin merhun değerinin muhafazası

MADDE 11. — Teklifin 12 nei maddesi 11 nei madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Ticari işletme sahibinin cezalandırılması ve tazminata mahkûm edilmesi

MADDE 12. — Teklifin 13 nü maddesi 12 nei madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Üçüncü şahsın müdahalesinin men'i

MADDE 13. — Teklifin 14 nü maddesi 13 nü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Rehnin paraya çevrilmesi

MADDE 14. — Teklifin 15 nei maddesi 14 nü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Paraya çevirmenin şümulü

MADDE 15. — Alacaklı, merhunun paraya çevrilmesini talebedebilir.

Ancak satılacak unsurları ve satışın şümulünü, alacaklının ve ticari işletme sahibinin mu-

Adalet Komisyonunun Değiştirişi

Ticari işletmenin merhun değerinin muhafazası

MADDE 11. — Teklifin 12 nei maddesi 11 nei madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Ticari işletme sahibinin cezalandırılması ve tazminata mahkûm edilmesi

MADDE 12. — Teklifin 13 nü maddesi 12 nei madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Üçüncü şahsın müdahalesinin men'i

MADDE 13. — Teklifin 14 nü maddesi 13 nü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Rehnin paraya çevrilmesi

MADDE 14. — Teklifin 15 nei maddesi 14 nü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Paraya çevirmenin şümulü

MADDE 15. — Ticaret Komisyonu metninin 15 nei maddesi komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Teklif

Takip sırasında idare ve işletme

MADDE 17. — İcra memuru satışına karar verilen ticari işletmenin veya münferit unsurlarının muhafazası, idaresi ve işletilmesi için lüzumlu bütün tedbirleri alır.

Paraya çevirmede takibolunacak usul

MADDE 18. — Ticari işletmenin veya münferit unsurlarının paraya çevrilmesinde İcra ve İflâs Kanununun menkul rehninin paraya çevrilmesi hakkındaki hükümleri uygulanır.

Rehnin sona ermesi ve ticari işletmenin kaydının terkinini

MADDE 19. — Ticari işletmenin kaydının ticaret veya esnaf ve küçük sanat sicilinden terkinini sicil memuru tarafından derhal alacaklıya bildirilir.

Ticari işletmenin kaydının ticaret veya esnaf ve küçük sanat sicilinden terkin edilmesi halinde alacağın tamamı muaccel olur.

Terkinin alacaklıya tebliğinden itibaren iki ay zarfında tescil edilmiş bulunan işletme rehni- nin paraya çevrilmesi yoluyla takibi yapılmadığı takdirde rehin hakkı düşer.

Tahsil edilemeyen alacağın takibi genel hükümlere tabidir.

Alacağın son bulması

MADDE 20. — Alacağın son bulması halinde, ticari işletmenin sahibi ticaret veya esnaf ve küçük sanat sicilindeki rehnin kaydının terkinini alacaklıdan isteyebilir.

İcra ve İflâs Kanununun 153 nci maddesi ticari işletme rehni- nin terkinini halinde de tatbik edilir.

Rehnin terkinini sicil memuru tarafından 8 nci maddede zikredilen sicillere işlenmek üzere bildirilir.

Gayrimenkul rehnine dair hükümlerin uygulanması

MADDE 21. — Ticari işletme rehni hakkında bu kanunda özel hüküm bulunmayan hallerde gayrimenkul rehni hükümlerinden bu kanun hükümlerine aykırı olmayanlar uygulanır.

Ticaret Komisyonunun Değiştirilişi

hik menfaatlerini nazarı itibara alarak icra memuru tâyin eder.

Her halûkârda rehinle temin edilen alacağın bakiyesinin karşılanması meşruttur.

Takip sırasında idare ve işletme

MADDE 16. — Teklifin 17 nci maddesi 16 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Paraya çevirmede takibolunacak usul

MADDE 17. — Teklifin 18 nci maddesi 17 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Rehnin sona ermesi ve ticari işletmenin kaydının terkinini

MADDE 18. — Ticari işletmenin kaydının Ticaret veya Esnaf ve Sanat Sicilinden terkinini sicil memuru tarafından derhal alacaklıya bildirilir.

Ticari işletmenin kaydının Ticaret veya Esnaf ve Sanat Sicilinden terkin edilmesi halinde alacağın tamamı muaccel olur.

Terkinin alacaklıya tebliğinden itibaren iki ay zarfında tescil edilmiş bulunan işletme rehninin paraya çevrilmesi yoluyla takibi yapılmadığı takdirde rehin hakkı düşer.

Tahsil edilemeyen alacağın takibi genel hükümlere tabidir.

Alacağın son bulması

MADDE 19. — Alacağın son bulması halinde, ticari işletmenin sahibi Ticaret veya Esnaf ve Sanat Sicilindeki rehnin kaydının terkinini alacaklıdan isteyebilir.

İera ve İflâs Kanununun 153 nci maddesi ticari işletme rehninin terkinini halinde de tatbik edilir.

Rehnin terkinini sicil memuru tarafından 8 nci maddede zikredilen sicillere işlenmek üzere bildirilir.

Gayrimenkul rehnine dair hükümlerin uygulanması

MADDE 20. — Teklifin 21 nci maddesi 20 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Adalet Komisyonunun Değiştirilişi

Takip sırasında idare ve işletme

MADDE 16. — Teklifin 17 nci maddesi 16 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Paraya çevirmede takibolunacak usul

MADDE 17. — Teklifin 18 nci maddesi 17 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Rehnin sona ermesi ve ticari işletmenin kaydının terkinini

MADDE 18. — Ticaret Komisyonu metninin 18 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alacağın son bulması

MADDE 19. — Ticaret Komisyonu metninin 19 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Gayrimenkul rehnine dair hükümlerin uygulanması

MADDE 20. — Teklifin 21 nci maddesi 20 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Teklif

Tüzük hazırlanması

MADDE 22. — Bu kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren altı ay içinde hazırlanacak tüzükte rehnin ticaret veya esnaf ve küçük sanat siciline tescili ve sicil memurluğunca yapılacak diğer işlemler gösterilir.

Yetkili mahkeme

MADDE 23. — Bu kanunun uygulanmasından çıkacak anlaşmazlıkların halli ticaret mahkemelerinin görevi dâhilindedir.

Yürürlük tarihi

MADDE 24. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Kanunun yürütülmesi

MADDE 25. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Ticaret Komisyonunun Değiştirilişi

Tüzük hazırlanması

MADDE 21. — Bu kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren altı ay içinde Adalet ve Ticaret bakanlıklarınca hazırlanacak tüzükte rehinin Ticaret veya Esnaf ve Sanat Siciline tescili ve sicil memurluğunca yapılacak diğer işlemler gösterilir.

Yetkili Mahkeme

MADDE 22. — Bu kanunun uygulanmasından çıkacak anlaşmazlıkların halli ticari sicilin bulunduğu mahallin Ticaret Mahkemelerinin görevi dâhilindedir.

Yürürlük tarihi

MADDE 23. — Bu kanun yayımı tarihinden altı ay sonra yürürlüğe girer.

Kanunun yürütülmesi

MADDE 24. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Adalet Komisyonunun Değiştirilişi

Tüzük hazırlanması

MADDE 21. — Ticaret Komisyonu metninin 21 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yetkili mahkeme

MADDE 22. — Ticaret Komisyonu metninin 22 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yürürlük tarihi

MADDE 23. — Ticaret Komisyonu metninin 23 nü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Kanunun yürütülmesi

MADDE 24. — Teklifin 25 nci maddesi 24 nü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

